

KÖZÉRDÉK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap reggel.

Előfizetés
 egész évre - - 12 korona.
 fél évre - - 6 "
 negyed évre - - 3 "
 Egyes szám ára 12 fillér.

Hirdetéseket és előfizetéseket elfogad FÖLDES EDE
 könyvkereskedő, a kinél a lap kiadóhivatala van.
 Hirdetés ára centiméterenként 6 fill. Többszöri hirdetés árkedezményben részesül.
 Nyiltér sora 40 fillér.

Budapesti hirdetések kizárólagos felvétele
 milliméter-árszabás szerint a
 Leopold Gyula
 Videk Lapok Központi Hirdetési Osztályában
 Budapest, VII., Erzsébet-körút 41. sz.

Olvasóinkhoz.

Több mint negyven éve folyik a kibontakozási processzus Magyarország és Ausztria közt. Alig kötetett meg 67-ben a kiegyezés a két állam közt és máris beköszöntött ezen paktum megváltoztatásának szükségessége. Ugyanis kiderült, hogy a Magyarországra rakott bekők oly súlyosak, hogy teljesen meggátolják hazánk természetes fejlődését. Amíg kisebb államok is új életre ébredtek (különösen szomszédaink a Balkánon), addig mi lemaradtunk a nemzetközi versenyről. Sem politikailag, sem gazdaságilag nem bírjuk ezt az állást betölteni, a mely egy 20 milliónyi népet itt Európa közepén megilletne. A két megalkuvó fél közül feltétlenül Ausztria járt jobban a dualismussal. Ő gazdagodott, mi szegényedtünk. A 67-es kiegyezés eddigi alkalmazásában csődöt mondott! Azt több nemzeti tartalommal kell megtölteni. A nagy kérdés csak az: hogyan és mint?

A 67-es kiegyezésnek két része van: a politikai és a közgazdasági. A harc a két ország közt eddig inkább az első, mint a második körül folyt. Függetlenség, önállóság! — bizony szép szavak, nemes törekvést képviselnek, csak hogy, valljuk meg őszintén, Magyarország gyengének mutatkozott ennek kivívására. Nem hogy függetlenek nem lettünk Ausztriától, de sőt sokkal kevésbé vagyunk ma önállóak, mint valaha 67 óta. Egész alkotmányunk attól függ, hogy a dynastia mennyire tartja azt tiszteletben. Fabriczius ezredes szelleme kísért ma is a képviselőházban; — minden pillanatban készen lehetünk egy erőszakos kormány uralmára. Elnapolás, felosztás, új választás: így fest parlamentáris kormányformánk! A nemzeti ellenállásból kikerült miniszterium absolute semmi vívmányt sem tudott produkálni. Ma épen ott vagyunk, mint 3 es fél évvel ezelőtt: a nagy bizonytalanság előestéjén. Bécsnek csak akarnia kell és az önkényuralmat ismét elrendelheti. Magyarország nem képes ellenállani.

Midőn ezen érzelmek fogják el valónkat, töprenkedve hazánk balsorsán — önkénytelen arra a következtetésre jutunk, hogy aligha jó uton haladtunk eddig? Azt az erőt, a melyet bírnak, mintha nem jól alkalmaztuk volna? Miért vettük fel a harcot a politika terén, holott a közgazdasági küzdelemben talán könnyebben győzhettünk volna? A Monarchia nagyhatalmi állása — mondják Bécsben — nem engedi a politikai kapcsolásait. A Habsburgok teljes életükben németek voltak és semmi rokonszenvük sincs a magyar szovinizmus iránt. A hadsereg egységet sohasem fogják megbolygatni engedni. Ezen a terepen vajmi kevés eredményt érhet el Magyarország. Látjuk, mint szálanak alá még a remények is. Különösen

magyar nyelvű hadsereggel ment a koalíció a csatába, — és ma még a századnyelvről is kénytelen lemondani! Valljuk be őszintén, hogy gyengék vagyunk. Ne ámsuk magunkat. Ne tegyük bolonddá néptünket; ne keltünk oly vágyakat, melyeknek megfelelni nem tudunk.

Csináljunk reális politikát. Haladjunk fokról-fokra. Vessük magunkat teljes erővel a közgazdasági kérdésekre s az ezekkel összefüggő problémák megoldására. Teremtünk jöletet az országban, erősítsük iparunkat, kereskedelmünket. Vagyonosodjunk! — Mi kell ehhez? A feltételek megvannak! Hazánk gazdag österményekben. Ma már van elég és szakképzett munkásunk is. A mi hiányzik, az a tőke. Tőkét azonban mindig lehet keresni utánjárással szolid vállalatokhoz. Élesszük azért a vállalkozási szellemet és adjunk ennek szabad szárnyakat. Támogassuk a munkát minden terepen.

Igen, reformálnunk kell először is önmagunkat. Csak gazdag államok lehetnek önállóak. Ezért félre a túlsok politikával — és előre az izmos karokkal. Dolgozzunk!

Ennek a politikának hive a Közérdek, melyet mindazok pártolásába ajánlunk, kik velünk egyetertenek.

Szemle.

Lukács László, a designált miniszterelnök, megkezdette a pártvezérekkel való tárgyalásait utasítása értelmében. A dolog természete szerint a kibontakozásnak nagy elvi és személyi nehézségei vannak. Keresni kell a formulát, mely a Justh-párt érdekeinek is — mert hiszen ez a főszempont — meg tudjon felelni. A toladó személyi ambíciókat sem lehet egyszerre mind kielégíteni, szóval még baj van. Justh a pártja előtt a tárgyalások tartalmáról nem nyilatkozott; Kossuth azt mondta a pártban, hogy Lukács előtte határozott programot nem mutatott fel; s valami deklarációt említett a gazdasági kérdés megoldására vonatkozólag. Az országgyűlés elnapolta magát bizonytalan időre.

*

Miniszteri liszták röpködnek a levegőben. Ezek egyike — alkalmisint pártközi határozat alapján — br. Kemény Árpádot tette meg a jövő belügyminiszterévé. A báró kétségtelenül nagy tehetség; főképp pohárköszöntőiben elragadó hev szokott megnyilatkozni. A közigazgatás feladatainak művészi fogásaiban is jó mesterei voltak. A mi pedig a jog törvény és igazság ismeretéből és tiszteletéből netalán hiányoznék benne; arra az ország színe előtt bizonyára ki fogják oktatni. A pártkör homályán felülemelkedő szempontok sem fognak ártani ő méltóságának. Távozása felett való szomorúságukat

csak az a remény képes vigasztalni, hogy magával viszi innen vele elválhatatlanul összeforrott bizalmasait is. Az ország nagy Balaton. Ennek a vize haboogni is szokott és partra veti azt, a mi a tükre tisztaságát megzavarja. A mi vármegyénk csak egy nyugalmas kis tavacska, melynek bekái a mesebeli fatuskókra sem mernek ráugrálni.

Erős kritika.

Karácsony estéjén tette meg első politikai nyilatkozatát Lukács László designált miniszterelnök. A nyilatkozat a következőképpen szól:

Senki sem ismeri úgy a helyzet nehézségeit, mint én és nagyon csalódik, a ki azt hiszi, hogy könnyűnek tartom a föladatot, a melyre vállalkozom.

Az az állapot, a melyben már évek hosszú sora óta szenvedünk, csak látszólagosan javult. Az utolsó három és felév alatt a romlás szakadatlanul előre haladt, ha nem is volt a felszínen, ha el is leplezték az óriási ellentéteket, melyek a parlamentben és a társadalomban működtek, alásva az állam és a társadalom gyökereit.

Ez állapotoknak orvoslása nehéz föladat és ha valakinek erre irányuló törekvése esetleg nem is vezet sikerre, talán megérdemli azt az elismerést, a mi mindenesetre kijár a jóakaratnak ama latin közmondás alapján is: in magnis et voluisse sat!

Hogy az általam nagyon is jól ismert nehézségek ellenére sem vontam ki magamat a föladat megoldása alól és egyéni érdekeimet és nyugodalmas maganéletemet áldozatul hozom, ezt nem a hatalomra törekvés, a mi soha sem bántott, hanem egyedül a kötelességérzet hozza magával és az a tapasztalat, hogy a körülmények véletlen találkozása a mai helyzetben talán az én személyemet jelöli ki arra, mint relative legalkalmasabbat. Ezért kellett a föladatra vállalkoznom.

A körülmények súlyos voltát részletesen bizonyítgatnom nem szükséges. *Az összes társadalmi viszonyok jóformán föl vannak dúlva. A gazdasági élet stagnál, a gazdasági erőket lekötli a már évek óta tartó teljes bizonytalanság. Senki sem mer vállalkozni semmire, nem kötheti le magát valamihez, mert nem tudja, hogy a mi ma a leghelyesebb számítás, nem dől-e halomra holnap. Politikai reputációink a külföldön tönkrement. A monarchia másik államával szemben csak gyöngeséget tudunk mutatni. Közel van az a momentum, a hol többé senki sem vesz bennünket komolyan.*

Műndekekhez hozzájárul az államháztartás súlyos helyzete, a melyről, ha az ember körülötte is csökkent hitelképességünket még jobban lerombolni nem akarja, jobb, ha minél kevesebbet beszélünk. Ez a pont az, a mely 1875-ben is elkerülhetetlenné tette a parlamenti reformot és ez az, a mi legin-

kább sürgeti a politikai és a parlamenti viszonyok szanalását.

Egy állam, a melynek financiai teljesen megromlottak, politikailag sem számít és játéklabdájává válik idegen hatalmaknak. A kik Magyarországot e megalázó és a magyarságot végveszedelemmel fenyegető állapotnak kiteenni nem akarják, azok egyenesen kötelezve vannak, felretéve minden személyes tekintetét, egyesülni az ország megmentésére. Nem arról van szó, hogy valaki föláldozza meggyőződését és föladja elvét, a melyekhez egész politikai életét át ragaszkodott. Ezek sereglme nélkül lehet és kell tömörülni az ország megmentésére és arra, hogy az állami élet ismét normális kerékvágásba jusson. A mi ha egyszer megtörtént és a legnagyobb veszedelmek az országról elhárítottak, mindig van idő megfontolás tárgyává tenni, hogy azok, a kik egy sűrű és elodázhatatlan munkára egyesültek, akarnak-e továbbra is egy uton haladni, vagy utjaik újra elváljanak-e egymástól.

Eddig tart a nyilatkozat. Wekerle miniszterelnök közzétett czáfolatában czáfolja Lukács állításait, ki viszont kijelentette, hogy a nyilvánosság előtt nem óhajtott nyilatkozni s a privát természetű beszélgetés közzététele tudtan és akaratan kívül történt.

Vegyes hírek.

— **Képviselési közgyűlés** volt Nagyenyeden f. hó 29-én Sándor Jenő tanácsos elnöke alatt. A gyűlés legfőbb tárgya a virilis képviselők nevjegyzékének 1910. évre való megállapítása volt. E mellett jelentős történt a pénztár-vizsgálatról, s az erdészeti kiadások rovataban történt hitelátruházásokról.

— **Házasság.** Özv. Csizsér Sándornét nőül vette Csaplár Aladár képezedei s. tanár.

— **Eljegyzések.** Berde Amáliát eljegyezte Dóczi Ferenc főgimnáziumi tanár. Papp Jolánát Kristyori Béla, Villányi Idát Boer György, Komáromi Emmát Krancsova Béla, Marton Annát Polonyi Gyula, Nagyenyeden.

— **Halálozások.** Id. Cirner Vilmos okl. gyógyszerész f. hó 26-án delelőtt Szolnokon 39 éves korában rövid szenvedés után elhunyt. Szolnokon temették el. — Tolvay Geza, derek munkatársunkat, nagy fájdalom érte Szászsebesen, Kicsi fia, Geza, négy heti súlyos szenvedés után meghalt f. hó 26-án. Fogadja részvetünket.

— **Városi virilisek névjegyzéke** az 1910. évre: dr. Nagy Albert (2934 kor.), Bethlen-kollégium (2331), Winkler János (1885), Leitschaft Lajos (1629), Folyovich Sándor (1576), Lázár István (1170), dr. Garda Kálmán (1091), Ref. egyház (1074), Rada György (1068), Jovián Jenő (981), Szeidl József (926), dr. Müller Jenő (894), Papp János (838), id. Gréf János (790), Szilágyi Farkas (758), Nagy Lajos tanár (699), Sándor Miklós (690), Szász József (690), Török Bertalan (650), Fesztinger Dávid (633), Lingner György (629), dr. Bocz József (598), Gyulafehérvári Tkpénztár (553), Király Miklós (551), dr. Lengyel György (532), Dezső Zsigmond (521), Zeyk Dániel (486), Incze István (484), dr. Matyás Mihály (472), Váró Ferencz (471), Alsó-Fehér vm. közönsége (462), Jakab Károly (459), dr. Jenei Elek (455), dr. Dobozy Vilmos (424), Ágostai ref. egyház (404), özv. Cirner Józsefné (401).

— **Karácsonyi pásztorjáték.** A róm. kath. iskolai tanulók karácsony másodnapján adták elő a Jézus születése című kará-

csonyi pásztorjátékot a régi városháza nagytermében. A kedves és szép játékot nagy közönség nézte végig. A gyermekek, leánykák és fiúk együttesen, oly szép jelét adták értelmességüknek és tanulásuknak, hogy csupa gyönyörűség volt hallgatni összevágó előadásukat és játékukat. A rendezés, a beállítás sok faradsággal, türelemmel és szeretettel járó munkáját Schwartz Béla kaplan sikeresen végezte a sok aprósággal. A díszítés, öltözködés s a betlehemi istálló festői képet nyújtott. — Mint halljuk a pásztorjáték szép sikereert igen sokan a közönség köréből felkérték a rendezőséget a kedves darab megismételtetésére. A rendezőség engedve a közóhajnak, január 2-án, vasárnap délután 5 órakor ismét előadhatja mérsékelt helyarakkal.

— **A rendezett tanácsú városok állami segélyezése** ügyében a belügyminiszter körrendeletet adott ki, melynek nevezetesebb intézkedései a következők: Az 1909. évi orsz. költségvetésbe felvett két millió koronát a miniszter kiutalványozta; ebből az összegből vármegyénk városai 18 ezer koronát kapnak, és pedig Abrudbánya 3000, Gyulafehérvár 7000, Nagyenyed 5000, Vivakna 3000 koronát. Ez a segély ideiglenes; felhasználásának módzataira nézve közli a belügyminiszter a törvény tervezetét, melyet a kedvezőtlen parlamenti viszonyok miatt eddig elő nem terjeszthetett. Az állami segély kelső sorban a városi tisztviselők illetményeinek rendezésére és javítására szolgál. A mennyiben valahol a megjelölt fizetési fokozatok (VIII—XI.) szerint, vagy ezeknél kedvezőbbben már gondoskodás tört volna a tisztviselőkről; ott a segélyösszeg a városi rendőrség fejlesztésére s közegészségügyi intézményekre fordítandó. *A város háztartását terhelő rendes kiadásokra fel nem használható s a városi pótló szállításra sem fordítható.* A törvénytervezet egyszerűen szabályozza a városi alkalmazottak szolgálati- és jogviszonyait.

— **A kaszinó első társalgó estélye** január 10-én, azaz második szerdán este 9 órakor kezdődik, mely a városi társas életének elénkítését czélozza. Beleptidij 1 korona családonként.

— **A nagyenyedi „Kaszinó“** rendes évi közgyűlését 1910. évi január 6-án, vizkereszt napján d. u. 6 órakor körhelyiségben tartja meg. A tárgysorozatot feltüntető meghívó ugyanott van kifüggesztve. — A hírlapok elárverezése ujév másodnapján d. u. 5 órakor az olvasóteremben fog eszközöltetni.

— **Borzalmas szerencsétlenség** történt e hó 18-án Csongva községben — mint a Marosujváriban olvassuk. — Pusztina Vaszi 15 éves fia tehénket itatni akarta vinai, de ismerve tehének döfös természetét, az állat kötelét, melylyel a jászolhoz volt kötve kezére csavarta s úgy vezette a község közepén levő közös itató kúthoz. Utközben a tehén valamitől megijedt és szaladni kezdett. A fiu a tehénket sem elengedni sem megfékezni nem tudta, a gyors futás közben elesett. A tehén érezve a nagy terhet, még jobban megbokrosodott és hurezolta magával a gyermeket mindaddig, míg fejét a felismerhetetlenségig összezúzta, úgy annyira, hogy agyveleje kilocsant, szemei kifolytak s teste egészen összeroncsolódott. A falusi emberek látva a fiu helyzetét, vasvillákkal fölfegyverkezve siettek a földühödött állat megfékezésére, a tehén észrevéve üldözőit a falu közepén a kut mellett levő omladékos domb tetejére futott s onnan pedig áldozatával együtt lezuhant a 8 méteres mélységű árokba, maga alá temetve a már kiszenvedett áldozatát.

— **A marosujvári szodagyárban** f. hó 17-én halálos kimenetelű szerencsétlenség történt. Ugyanis a fentjelzett napon egy Pollák József nevű géplakatos a marolugos tartány felett gözcső tömítéssel foglalkozott. A kitóduló gőz leolvastotta a villanyvezeték burkolatát s a munkás francia kulcsa hozzáért a szabadon álló villanyvezetékhez s az ettől kapott ütés következtében a marolugos tartányba esett s a szenvedett sérülések következtében nagy kínok közt meghalt.

— **Véres rablógyilkosság.** Szakamácson kedden éjjel Wesel Majer szatócst eddig ismeretlen tettesek meggyilkolták és kirabolták. Wesel Majer öreg 65—70 év körüli koresmáros és szatóc volt Szakamácson, közvetlen az országút mellett. Kedden éjjel két ismeretlen egyen valószínűleg az ablakon keresztül behatolt Wesel hálószobájába és a szegény öreg ember nyakat az egyik gyilkos élesre fent késsel átvágta, úgy hogy az öreg pár perc múlva kiszenvedett. A gyilkosok ezután a talált csekély pénzt és értéktelen ingóságot elvitték. A csak szerdán reggel felfedezett gyilkosságról azonnal jelentést tettek a dévai ügyészségnek, melynek parancsára Szakamács környékén nagyszámu csendőrség van összepontosítva, mely erősen nyomoz és mindent elkövet a gyilkosok kézrekerítésére.

— **A dráku.** Az abrubányai havasokon a múlt nyáron olyan állati koncert remegtetete meg a juhlegeltető oláh parasztokat, hogy a pásztorok lélekszakadva kergették haza az őrizetükre bízott állatokat. Nyávogás, kukorekolás űzte el a hegyekről a babonás bocskoros romanokat, a kik közül egyedül Popa György, a kiszolgált katona merészkedett arra vállalkozni, hogy szembeáll az ördöggel. Erre csakhamar alkalom is kínálkozott. Szeptember 22-ikén éppen a lovát legeltette a havasok között, és mint hűséges őre a lónak, természetesen lefeküdt aludni. Egyszerre csak valaki beletrombitált a fülebe, mire Popa felriadt szenderegésből és ijedten menekülve, fűnek-fának beszélt, hogy ő látta az ördögöt, a kinek szerencséje volt, hogy ő nála nem volt fejsze. De a két szomszéd, a ki szintén hallotta a trombitálást, addig bátoritgatta Popát, a mig ez elindult és kereste a kisértetet. Végre hallotta a kukorekolást. Popa elébe került a kukorekolónak.

— Minden jó lelek dicseri az urat. Állj meg, akár ember, akár ördög vagy.

A kisértet rejtelmesen közeledett. Popa fejszével föbe kölintotta.

— Jaj, Györgye bácsi, — ordított a vérben heuntergő kisértet — ne bántson. Én vagyok a Bobár Gyurka.

De már ekkor Popa nem kimelt, hanem a fejszével nyomorekka verte a póruljárt Bobart. A tordai törvényszék tárgyalván a furcsa ügyet, azzal a megokolással mentette fel Popát a súlyos testi sertes büntetésének vadja alól, hogy Popa babonás és nem éppen széles látókörű ember, exaltált állapotban ő azt hitte, hogy nem emberre, hanem az ördögre emeli a fejszét. A kolozsvári tábla megállapította a vétkeiséget és az enyhítő körülmények mérlegelésével csupan vétség miatt mondotta ki a vádlottat vétkesnek és őt ezért három havi fogházra ítélte.

— **Nyugtázás és köszönet.** A karácsonyi pásztorjáték alkalmával felülfizetni szivesek voltak: Melt, es Fötiszt, gróf Majláth Gusztáv erd. püspök 10 k, Fötiszt, Rada György plébános 8 k, 80 f, Muutyán József 80 f, Tóbis János 2 k, Sándor Albertné 60 f, Korbuly Kristóf 1 k, 20 f, Szabó Józsefné 2 k, N. N. 40 f, özv. Veres Miklósné 3 k, 80 f, Csont Károlyné 1 k, Bravjak Lászlóné 50 f, Toncz Sándor 2 k, Bravjak Ilona 20 f, Wild Tamás 50 f, Sulyánszky Mariska 1 k, Sulyánszky Gyula 80 f, Török Pal 1 k, 60 f, ifj. Lückel Károly 1 k, id. Lückel Károly 80 f, N. N. 20 f, Székely István 2 k, Vermesi Árpád 1 k, Kársz Magdolna 1 k, Bocz Károly 1 k, N. N. 20 f, Aradi Jánosné 1 k, Polatsek János 80 f, Kóka András 40 f, Török Bertalan 4 k, Bujlem Miklós 60 f, Teleky István 2 k, Apaffy Gyula 1 k, Winkler János 5 k, 20 f,

Bálint János 2 k, Aradi László 3 k, Dacsinszky Ferencz 5 k, Kovács Sándor 60 f, Tangel József 3 k, Káló Kálmán 80 f, Káló Geza 5 k, Földes Ede 1 k, dr. Odor Béla 2 k, 40 f, Balucz Jánosné 80 f, Králik Vilmos 3 k, Székelyhidu Sándor 2 k, 80 f, Dánffy Karoly 1 k, Áron János 2 k, 60 f, N. N. 80 f, Imets F. Jakó 80 f. Fogadják a nemes szívű adakozók a szegény gyermekek nevében őszintén halás köszönetünket. De halás köszönetünket fejezzük ki Bedó Dénes leányiskolai igazgató úrnak is, ki nemes támogatásával nagyban járult hozzá a szép sikerhez. Igaz elismeréssel tartozunk Székelyhidu Sándor kereskedő úrnak, ki igen sok diszletet ingyen bocsájtott a rendezőség rendelkezésére. A Rendezőség.

— **Adományok.** „A szegény tanulókat segélyező kör” részére újabban adakoztak özv. Lóthe Lajosné 12 drb alsó ruhat, özv. U. Kovács Józsefné 10 szoknyát és 5 koronát, Gáspár János orsz. gyűl. képviselő 20 koronát, mely adományokért fogadják a jöszivű adakozók halás köszönetünket, Török Bertalané, elnök.

— **Nyilvános köszönet.** A Protestáns Nőegyesület karácsonyi segélyosztása költségeinek fedezésére következő adakozások történtek: Gáspár János orsz. képviselő 20 k. br. Kemény Karolina 10 k, Balla Béla 32½ kiló marhabúst, Fogadják a szíves adakozók egyesületünk halás köszönetet, Zayon János penztáros.

— **A Budapesti Hírlap,** az ország legerjedtebb és legtekintélyesebb lapja, a magyar intelligenciának nélkülözhetetlen közlönye, közel harmincz éve, hogy uttörő munkát vegez a magyarság érdekében. Jelszava: Mindent a magyarságot. A ki részt venni óhajt ebben e munkában, az előfizet a Budapesti Hírlapra. Ha mar most küldi valaki a jövő negyedre szóló előfizetési árt, 7 koronát, akkor ez év hátra levő idejére díjmentesen kapja a Budapesti Hírlapot.

— **A Divat Szalont,** első és legszebb asszony-újságunkat ajánljuk olvasóink figyelmébe. Minden családfő a legteljesebb megnyugvással viheti be otthonába, mert e díszes kiállítás, tartalmas és érdekes füzetekben minden kéthétben igazi jóbarát előtt nyitja ki a kapuját. A Divat Szalon oktatója, segítője és mulattatója minden asszonynak, minden lánynak és a takarékosság, a szorgalom, az otthon szeretete, megbeszélése, a gyermekgondozás megkönnyítése és a legnemesebb szellemi szórakozás az, a mivel olvasóit elárasztja. Közleményei fölött nem kisebb irónó, mint Szabóné Nogáll Janka őrökdi és munkatársainak díszes névsorában ott vannak mindazok, kik e lappal egjidejűleg — huszonkét esztendő alatt — lettek az olvasóközönség kedvezői. A divat, melyet magyaráz, józan, komoly, a magyar gazdasági viszonyokhoz illő, és a mi szellemi fejlettségünkhöz van mérve minden olyan czikke, melynek ezéja az, hogy a leánynevelést befejezve, kész, tudatos, derék háziasszonyokat állítson az otthon élére. Ezeknek szájja az otthon varrott ruha, az otthon készített műtárgy díszességét, ellátván olvasóit az ingyen-szabásívek, munka-rajzok minden fajtájával és az ingyen-mellékletképen megjelenő gyermekújságot, melynek az a ezéja, hogy fiatal anyák nem csak a gyermekek ruházását könnyen megtanulhassák, hanem hogy gyermekeikkel foglalkozzanak is. A Divat Szalon dus és értékes közleményeit gyönyörű képek tarkítják s rendszeren két művészi kivitelű színes divatkép képezi a füzet esinos és tartós

borítékát. — Divat Szalon kiadóhivatalaj: Budapest, V., Esku-ut 5. sz. — A mindenkinek szívesen küld mutató számot, az előfizetési árak feltüntetésével együtt, melyeknek csekélyisége szinte szembeszökő a lap pazar és tartalmas kiállítása mellett. Egész évre 12 korona, fél-évre 6 korona és negyedévre 3 korona. 317 2—2

A Jó Pajtás Almanachja. Az ifjúsági irodalomnak, mely ilyenkor karácsonykor szokott legjobban föllendülni, az idén érdekes újdonsága van: a Jó Pajtás Almanachja, melyet Sebők Zsigmond és Benedek Elek, a lap szerkesztői szerkesztettek, s melyet a Jó Pajtás előfizetői egy esinos kis tárczanaptárral együtt ingyen kapnak karácsonyi ajándékkul. Az Almanach egy tiz ives kötet könyv, művészi színes címlappal, tömérdek szép illusztrációval s az olvasnivalók egész tömegével. Sebők Zsigmond kedves Maczkó-történetet írt bele, Benedek Elek mulatságos mesét, Tomesányiné Czukrász Róza nemes hangulatú szín-larabot. Ezeket kívül az élvezetes elbeszélések és mesék egész sora van az Almanachban Rákosi Viktoról, Molnár Ferenczről, Manks Cornéliától, Moka bácsitól, több népszerű természettudományi ezikk, utirajz, köszöntő versek, emlékkönyvbe való sorok stb. Az Almanachot kiállításának szépsége és tartalmának gazdagsága a legkiválóbb ifjúsági könyvek sorába emeli. A tárczanaptár zsebbe való, ügyes formátumban nemesak naptári részt ad, hanem rovatokat a kis diákok följegyzései számára, a hova beírhatja tanárainak, tanulóitársainak stb. névsorát. Az Almanachot és a tárczanaptárt, mely a Franklin-Társulat kiadásában jelent meg, a Jó Pajtás-nak nemesak eddig, de újévkor belépő új előfizetői is ingyen kapják. Mint nagyon alkalmas karácsonyi ajándékot, a kettőt együtt 3 koronáért bárki megveheti bármely könyvkereskedésben.

Felelős szerkesztő:
Dr. MÜLLER JENŐ.

Melyik jobb?

Egyszerű csukamájolajnál minden esetben jobb a **SCOTT-féle EMULSIÓ.** Jobb, mert könnyen emészthető és ennélfogva gyorsabb és erőteljesebb a hatása.

Jobb azért is,

mert szívesen veszik be azok, a kik a csukamájolajat uodorító ize miatt visszautasítják.

Csakis tiszta és magasfoku lofoteni (norvégországi) csukamájolaj használata engedtetik meg a

SCOTT-féle Emulsió

készítésére; mert csak ez a leg-táplálóbb a világon.

A **SCOTT-féle EMULSIÓ** a leg-kiválóbb.

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — kérjük figyelembe venni.

Egy eredeti üveg ára 2 kor. 50 fillér.

Kapható minden gyógytárban.

Több pénze akkor lesz,
ha nélkülözhetetlen, olcsó és
tartós szöttesárukat

csak
a **Nagyenyedi Szövőgyárból**

vesz.

Arjegyék ingyen küldetik.

A **„JÓ PAJTÁS”** ezikket a legjobb írők írják. Mikszáth Kálmán gyakran ír bele elbeszélést, Sebők Zsigmond benne folytatja maczkó-történetét **Dörmögő Dörmötör** czímen. Benedek Elek regényt és szép meséket ír. Molnár Ferenc mulatságos apró szindarabokat, történeteket. Rákosi Viktor elbeszéléseket. Szöllösi Zsigmond és Mörtez Zsigmond meséket, elbeszéléseket. Schöpplin Aladár tanulságos elbeszéléseket. Költőink közül Lévy József, Endrődi Sándor, Kozma Andor, Abrányi Emil, Lampérth Géza, stb. írnek a **„JÓ PAJTÁS”**-ba gyermekverseket.

A **„JÓ PAJTÁS” szerkesztői üzenetei** kedvesek minden gyermeknek, igazi benső szeretetteljes viszony fejlődik ki általuk a lap és olvasói közt.

A **„JÓ PAJTÁS”** rejtvényeinek megfejtői között értékes könyvjutalmakat sorsol ki.

Karácsonyra gazdag tartalmú és díszes kiállítású ajándékkal lepi meg olvasóit. Ez a

„A JÓ PAJTÁS ALMANACHJA”,

egy terjedelmes kötet könyv, legjobb ifjúsági írők meséiből, elbeszéléseiből, egyéb közleményeiből összeállítva, szép kepekkel. Azonkívül kedves kis tárczanaptárt az 1910. évre kap minden előfizető.

A **„JÓ PAJTÁS ALMANACHJA”**-t és a tárcza-naptárt ingyen kapja minden előfizető: azok is, a kik új évtől kezdve lépnek az előfizetők sorába.

Előfizetők gyűjtői értékes kedvezményekben részesülnek.

Előfizetési ára negyedévre 2 korona 50 fillér.

Előfizetéseket elfogad és mutatószámot ingyen küld:

a **JÓ PAJTÁS KIADÓHIVATALA:**

Franklin-Társulat, Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.

s a fiók-kiadóhivatal:

Lampel R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) R. T.

Budapest, VI., Andrassy-út 21.

Kitűnő minőségű és legmagasabb szilárdságú Portland Cementet ajánl jolesó aron a

PORTLAND-CEMENT-gyár Brassóban.

Itt helyben kapható **Klemm Pál** cégnél Szentkirály-u. 28.

KUNSCH ANTAL

épület- és butorasztalos

NAGYENYED,

Rózsa-utca
a vármegyeházzal szemben.

Elvállal mindennemű épület munkákat, készit és raktáron tart nagy választékban saját műhelyében készült teljes lakásberendezéseket, minden stílusban, a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelben saját vagy adott tervek szerint. Nagy választék hajlitott fabutorokban.

A műhelyében készült munkákért a legmesszebbmenő jóllallást vállal.

314

3-20

== Tervekkel ==
díjtalanul szolgál.

Eladó ház.

Nagyenyeden Tövis-utca 23. szám alatti házasték kedvező fizetési feltételek mellett eladó.

Értekezni lehet ugyanott.

315 3-?

Erdélyi első szőlőoltványtelep

MEDGYES, Nagyküküllő m.

Elsőrangú beszerzési forrás.

Szállit: legkiválóbb fasoltványokat, valamint csodaszép amerikai alany — hazai sima — és gyökeres vesszőket, a saját nagy kiterjedésű, mintaszerűen kezelt amerikai anyatelep és szőlőgazdaságából.

Szőlőművelési utmutatást tartalmazó árjegyzék, magyar, német és román nyelven, kívánatra ingyen küldetik.

Szigoru válogatás, lelkiismeretes kiszolgálás közismeretes. A t. közönség becses megbízását kéri

316 2-3

Ambrózi Mihály

szőlőnagybirtokos, az erdélyi sz. gazdasági egyesület szőlészeti bizottságának elnöke.

5500

jegyzőileg hitelesített bizonyítvány igazolja, hogy a

KAISER-FÉLE
MELL-KARAMELLA

a három tenyővel

Köhögés

rekedség, katarus, nyálka, torokfájás és számarhurut ellen a legjobb szer.

Csomagja 20 és 40 fill. Doboz 60 fill.

Kapható:

Schieszl Károly gyógyszerésznél
Balazsfalván.

Inczeffy Albert gyógyszerésztárában
Tövis.

262 10-24

== Nagy ==

Tombolajáték

1909. decz.

hó 31-én este

az „EMKE” kávéházban

A tárgyak kizárólagosan
:: magyar gyártmányok ::

forduljon minden érdeklődő.

ki sulyt fektet elsőrendű fajtisza anyagra

Gyümölcsfacsemeték

Sétányfák, Diszcszerjék, Tülevöltek, Kerítésnövények, Bogyógyümölcsűek stb.

Szőlőoltványok.

(1. ssima áru)
európai és amerikai sima és gyökeres vesszők.
(Oktató diszárjegyzék kívánatra ingyen)

FISCHER és Társai

faiskolák és szőlőoltványtelepek.

85 1-

A NAGYSZEBENI

ÁLTALÁNOS TAKARÉKPÉNZTÁR

ad jelzálogkölesonöket, félévi (töket és kamatokat magukban foglaló) részletekben történő törlesztésre és pedig a következő feltételek mellett:

A. 5 ¹ / ₂ % kamatláb mellett a kölcsön legkisebb összege 20.000 K.	b) 25 évi törlesztésnél (50 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 37 K. 47 f.
a) 40 évi törlesztésnél (82 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 29 K. 60 f.	c) 10 évi törlesztésnél (20 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 65 K. 05 f.
b) 35 évi törlesztésnél (70 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 31 K. 08 f.	D. 6% kamatláb mellett a kölcsön legkisebb összege 1000 K.
B. 5 ¹ / ₂ % kamatláb mellett a kölcsön legkisebb összege 10.000 K.	a) 32 évi törlesztésnél (64 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 34 K. 98 f.
a) 44 ¹ / ₂ évi törlesztésnél (89 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 30 K. 01 f.	b) 23 évi törlesztésnél (46 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 39 K. 81 f.
b) 27 ¹ / ₂ évi törlesztésnél (55 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 35 K. 07 f.	c) 18 évi törlesztésnél (36 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 45 K. 05 f.
C. 8 ¹ / ₂ % kamatláb mellett a kölcsön legkisebb összege 3000 K.	d) 15 évi törlesztésnél (30 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 50 K. 09 f.
a) 40 évi törlesztésnél (80 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 31 K. 84 f.	

Valamennyi kölcsön — az egyszersmindenkorra fizetendő 1% törzsdíjon kívül — minden egyéb levonás nélkül teljes összegben készpénzben fizetetik ki.

Alsó-Fehér és Torda-Aranyos vármegyék területeiről kölcsönkérvények LINGNER GYÖRGY úr által Nagyenyeden nyújtandó be, ki bővebb felvilágosítással is szolgál.

Villamosvilágítási berendezéseket

gyorsan, jól és olcsón készit

WINKLER JANOS

szaküzlete Nagyenyed,
Főtér 5. szám.

Ugyarott hetről bettő kiegészített választék szelct, eladó. inodai, hálószoba, konyha, n.űhely, pincze stb. lámpákban. Szabottüggök 4 kor. 70 fill., húzek 7 kor. 50 fill. mennyeztlámpák 6 kor., ámpolnak 11 kor., szalonsillárok 29 kor., ebédőcsillárok 33 korouától feljebb. Legjobb rendszerű fém- és szénszálas izzólámpák.

47 1-

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárugyár Részvénytársaság könyvnyomdájában Nagyenyeden.